

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

Praktijkschool Apeldoorn

Plaats : Apeldoorn
BRIN nummer : 26KV|00
Onderzoeksnummer : 272151
Datum onderzoek : 11 februari 2014
Datum vaststelling : 10 maart 2014

1. INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 11 februari 2014 een onderzoek uitgevoerd op Praktijkschool Apeldoorn, om een oordeel te kunnen uitspreken over de kwaliteit van het onderwijs op deze afdeling en over de naleving van wet- en regelgeving.

Op de school voor praktijkonderwijs zitten momenteel 228 leerlingen.

Aanleiding

De aanleiding voor dit kwaliteitsonderzoek is de tweejaarlijkse bezoeken die de inspectie voor scholen voor praktijkonderwijs hanteert.

Praktijkschool Apeldoorn is voor het laatst in september 2012 bezocht en daarom voert de inspectie nu een kwaliteitsonderzoek uit. Een andere reden is de deelname van de school aan de pilot 'Curriculum Pro'. De inspectie bezoekt alle deelnemende scholen aan deze pilot in het schooljaar 2013-2014.

Toezichthistorie

In september 2012 heeft een beperkt onderzoek plaatsgevonden waarbij alleen de opbrengsten en de kwaliteitszorg zijn beoordeeld. Beide aspecten werden als voldoende beoordeeld, maar de indicator die aangeeft of de leerlingen in het praktijkonderwijs zich volgens een individuele leerroute ontwikkelen werd als onvoldoende beoordeeld. De bevindingen van de inspectie hebben geleid tot een uitvoerige reactie van de directie op het rapport, waarover in december 2012 een gesprek heeft plaatsgevonden. Naar aanleiding van de reactie is het conceptrapport op onderdelen aangepast.

Onderzoeksopzet

De inspectie baseert haar kwaliteitsoordelen door de onderwijspraktijk van de school te toetsen aan een selectie van kwaliteitsindicatoren uit het toezichtkader voortgezet onderwijs 2013. Bij dit onderzoek hebben we de indicatoren uit het zogenaamde kernkader onderzocht. Dit is het gedeelte uit het toezichtkader dat bij al onze kwaliteitsonderzoeken minimaal wordt beoordeeld.

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Wij hebben relevante documenten van en over de school geanalyseerd.

- Schoolbezoek, waarbij wij in een aantal lessen de onderwijspraktijk hebben geobserveerd.
- Wij hebben gesprekken gevoerd met het management, leraren, zorgcoördinator en uitstroomcoördinator.
- Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de bevindingen van het onderzoek besproken met de directie en bestuur.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staat de conclusie van het onderzoek waaronder het vervolgtoezicht. In hoofdstuk 3 beschrijven we de bevindingen uit het onderzoek in de vorm van een kwaliteitsprofiel. Dit wordt gevolgd door een paragraaf waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven.

2. CONCLUSIES EN TOEZICHTARRANGEMENT

Een kwaliteitsonderzoek zoals wij op Praktijkschool Apeldoorn hebben uitgevoerd, leidt tot een zogenaamd toezichtarrangement voor kwaliteit en/of voor naleving. Een arrangement kan *basistoezicht* inhouden of juist *aangepast* toezicht in houden. In het eerste geval (bij basistoezicht) vinden wij de kwaliteit van voldoende niveau en is het daarom niet nodig om de school onder intensief toezicht te plaatsen. Als er echter teveel tekortkomingen zijn geconstateerd, wordt conform beslisregels geoordeeld dat de kwaliteit onvoldoende is en stellen we een aangepast arrangement vast voor zwakke of voor zeer zwakke kwaliteit en/of voor naleving.

Onze conclusie is als volgt:

Op basis van het onderzoek kennen wij aan Praktijkschool Apeldoorn het basisarrangement toe omdat zowel de opbrengsten alsook de kwaliteit van het onderwijsproces op deze school op de onderzochte onderdelen van voldoende niveau is. Dit betekent dat wij op dit moment geen reden hebben om het toezicht te intensiveren.

Wij hebben geen tekortkomingen in de naleving van de wettelijke voorschriften vastgesteld.

3. BEVINDINGEN

In dit hoofdstuk leest u de bevindingen uit ons onderzoek op basis waarvan we tot onze conclusie over de kwaliteit zijn gekomen. Eerst geven we een samenvattend algemeen beeld over de kwaliteit van het onderwijs op Praktijkschool Apeldoorn. Daarna volgt het kwaliteitsprofiel waarin de oordelen op de indicatoren staan. Vervolgens lichten we die oordelen in onderlinge samenhang toe.

3.1 Algemeen beeld

Wij stellen vast dat de kwaliteit van het onderwijs op Praktijkschool Apeldoorn voldoende is en op enkele onderdelen zelfs een goede kwaliteit biedt. Leerlingen krijgen onderwijs in een prettige leeromgeving, waar respectvol met elkaar wordt omgegaan. Uit tevredenheidsonderzoeken onder leerlingen blijkt dat zij zich veilig voelen op school. De school realiseert voldoende tot goede uitstroomresultaten maar maakt zich zorgen over de uitstroommogelijkheden door de economische crisis, maatschappelijke ontwikkelingen en beperking van de instroommogelijkheden bij de ROC's.

De kwaliteit van het primaire proces is eveneens van voldoende niveau. De school heeft op een goede wijze de individuele leerroute van leerlingen vorm en inhoud gegeven. Klassikale lessen komen vrijwel niet voor, alle leerlingen werken met behulp van een individueel rooster aan hun persoonlijke leerdoelen.

Het systeem van kwaliteitszorg biedt in ruim voldoende mate inzicht in de eigen kwaliteit en is ondersteunend voor de verdere schoolontwikkeling. De school is momenteel bezig het nieuwe leerlingvolgsysteem (Presentis) gefaseerd te implementeren.

3.2 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabel staan de indicatoren die in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader voortgezet onderwijs. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen

Wij hebben daarnaast onderzocht of de school voldoet aan de naleving van enkele wettelijke voorschriften. Dit wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden		1	2	3	4	5
1.1P	De leerlingen behalen het opleidingsniveau dat mag worden verwacht.				•	
1.7	De leerlingen van het praktijkonderwijs functioneren naar verwachting in de vervolgopleiding of het werkveld.			•		

De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken		1	2	3	4
4.3	De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.			•	

Het schoolklimaat is ondersteunend en gericht op een brede vorming		1	2	3	4
5.4	De school ondersteunt de leerlingen en de ouders/verzorgers bij de keuzes tijdens de schoolloopbaan.				•

Het (vak)didactisch handelen van leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling		1	2	3	4
7.1	De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.			•	
7.2	De leraar geeft een begrijpelijke uitleg.			•	
7.3	De leerlingen zijn actief betrokken.			•	
7.4	De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.			•	

De school biedt effectief aanvullend onderwijs en ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben. (basisondersteuning) (De school bestrijdt effectief achterstanden.)		1	2	3	4
9.1	De school volgt systematisch de vorderingen van de leerlingen aan de hand van genormeerde toetsen.			•	

De school begeleidt leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben effectief aan de hand van hun ontwikkelingsperspectief. (extra ondersteuning)		1	2	3	4
10.1	Het bevoegd gezag stelt bij plaatsing voor iedere leerling een ontwikkelingsperspectief vast.			•	
10.2	De leerling ontvangt onderwijs zoals beschreven in het ontwikkelingsperspectief.				•
10.3	De school stelt vast of de leerlingen zich ontwikkelen conform het ontwikkelingsperspectief en maakt naar aanleiding hiervan beredeneerde keuzes.				•

De school bewaakt de kwaliteit van haar opbrengsten		1	2	3	4
12.1	De school evalueert systematisch de opbrengsten.				•
12.2	De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van het onderwijsproces		1	2	3	4
13.1	De school evalueert systematisch het onderwijsproces.			•	
13.2	De school werkt doelgericht aan de verbetering van het onderwijsproces.				•
13.3	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsproces.			•	

Nalevingsindicatoren 2013		Onvoldoende	Voldoende
N1	Door of namens het bestuur is de vastgestelde schoolgids naar de inspectie gestuurd en deze schoolgids bevat de onderzochte onderdelen (WVO, art. 24c en 24a).		•
N2	Door of namens het bestuur is het vastgestelde schoolplan naar de inspectie gestuurd en dit schoolplan bevat de onderzochte onderdelen (art. 24c en 24 WVO).		•

3.3 Toelichting bij kwaliteitsprofiel

Het bovenstaande algemene beeld en kwaliteitsprofiel lichten we hieronder toe. Daarbij komen achtereenvolgens de volgende aspecten aan bod: opbrengsten, onderwijsproces en kwaliteitszorg.

Opbrengsten

De school maakt gebruik van de landelijke uitstroommonitor om haar uitstroomgegevens te verantwoorden en te vergelijken met het landelijk beeld. Wij stellen vast dat de succesvolle uitstroom in de afgelopen drie schooljaren gemiddeld op ruim 95 procent ligt. Het gaat hierbij om plaatsing op een (gesubsidieerde) arbeidsplaats, een (vervolg) scholingstraject of dagbesteding. Aangezien de uitstroompercentages stabiel zijn en boven het landelijk gemiddelde liggen, wordt de bijbehorende indicator als goed beoordeeld. Opvallend is verder dat de school relatief veel leerlingen op Aka/ niveau 1 laat uitstromen en dat ten opzichte van het landelijk gemiddelde tweemaal zoveel leerlingen een branchecertificaat behalen.

De bestendigheid van de plaatsing wordt als voldoende aangemerkt. In de regel zit meer dan 75 procent van de geplaatste leerlingen na 1 of 2 jaar nog op dezelfde of vergelijkbare werkplek of scholingstraject. De bestendigheidsscore komt overeen met het landelijk beeld. Wel valt in positieve zin op dat de school door het gerichte beleid (beroepsgericht scholen in combinatie met leren werken in een individuele leerroute), tweemaal zoveel leerlingen op een (reguliere) arbeidsplek weet te behouden dan het landelijk gemiddelde.

Onderwijsproces

Bij het beoordelen van het onderwijs en leren op scholen voor praktijkonderwijs wordt sterk gelet op de wijze waarop scholen in de afgelopen jaren de individuele leerroute van leerlingen hebben ingericht. Het werken met een individueel ontwikkelplan (IOP) moet in de lespraktijk herkenbaar zijn. Daarbij is het van belang dat in de verschillende fasen van het onderwijs de leerroute is gekoppeld aan het aanbod dat de leerling ontvangt, helemaal in de uitstroomfase. Het aanbod is tevens gekoppeld aan de verschillende competenties en (arbeids)vaardigheden die de leerling nodig heeft om binnen de domeinen van het praktijkonderwijs (wonen, werken, vrije tijdsbesteding en burgerschap) te kunnen functioneren.

Rekening houdend met de bevindingen van het vorige onderzoek heeft de inspectie tijdens de lesbezoeken kritisch gekeken naar de wijze waarop de school die individuele leerroute in de praktijk vorm en inhoud heeft gegeven. Wij

stellen vast dat alle leerlingen in de verschillende fasen van het onderwijs op de praktijkschool via maatwerk doelgericht aan hun individuele programma werken. Klassikale lessen komen niet of nauwelijks voor, iedere leerling heeft een eigen rooster dat wekelijks door de groepsleraar wordt bijgesteld. Alle leerlingen beschikken over een individueel ontwikkelplan (IOP). Hierin staat onder meer de uitgangssituatie beschreven (het 'startdocument') maar ook de algemene competenties waar de leerling aan moet voldoen. Aan de vier domeinen van het praktijkonderwijs heeft de school een vijfde toegevoegd: leren. Leerlingen omschrijven in hun IOP wat ze willen bereiken, wat ze gaan doen, wie hen daarbij helpt, wanneer zij aan hun doel werken en hoe ze meten en weten of het doel bereikt is. Afhankelijk van de fase waarin de leerling zit wordt het uitstroomprofiel van de leerling verder verfijnd en geconcretiseerd in het IOP. De ervaringen die leerlingen opdoen tijdens de praktijkmodules, beroepsgerichte cursussen, interne- en externe stages spelen hierbij een belangrijke rol. Het IOP van de leerling wordt gevuld en gevolgd door het bijhouden van een stagemap, een werkmap & dossiermap, een bewijzenmap en het rapport. De school is momenteel bezig al deze elementen onder te brengen in één overzichtelijk leerlingvolgsysteem (Presentis). De invoering hiervan vindt gefaseerd plaats. De inspectie merkt hierbij op dat het van belang is om ook de diverse leerlijnen van de praktijkvakken in Presentis onder te brengen. Aangezien de school meedoet aan de pilot Curriculum PrO is te verwachten dat de streef- en beheersingsdoelen die binnen die pilot uitgewerkt worden voor de verschillende domeinen, een belangrijk aangrijpingspunt hiervoor zullen zijn.

Om leerlingen te volgen in hun ontwikkeling maakt de school gebruik van enkele genormeerde en methodegebonden toetsen. De school doet daarnaast mee aan de pilot van het Cito, waarbij voor de arbeidsmarktgerichte leerwegen in het vso en het praktijkonderwijs speciale toetsen worden ontwikkeld. Naast het toetsen van leerlingen (Nederlands en rekenen/wiskunde) wordt periodiek de voortgang besproken middels coachingsgesprekken en leerlingbesprekingen. Alle leerlingen zijn goed in beeld. Leerlingen met een specifieke zorgvraag krijgen extra ondersteuning. Dit aspect is geïntegreerd in het IOP. De inspectie spreekt haar waardering uit voor de wijze waarop het team het eerste IOP-gesprek heeft georganiseerd: bij de ouders/verzorgers thuis. Dit kost relatief veel tijd, maar op deze wijze worden ouders in sterke mate betrokken bij de individuele leerroute van hun zoon of dochter. Ook kunnen de ouders in de toekomst Presentis raadplegen om het IOP van hun zoon/dochter in te zien. Op basis van bovenstaande zijn de indicatoren 5.4, 10.2 en 10.3 als goed beoordeeld.

De kwaliteit van het primaire proces wordt als voldoende beoordeeld. In het algemeen wordt efficiënt gebruik gemaakt van de beschikbare onderwijstijd, is er sprake van een duidelijke uitleg, gerichte feedback en actieve betrokkenheid van leerlingen bij de lesactiviteiten. Wel kan naar de mening van de inspectie de doelmatigheid van de les versterkt worden door meer aandacht te besteden aan het structureren van de les. Er zijn weinig voorbeelden aangetroffen waarbij aan het begin van de les het lesdoel werd aangegeven en waarbij aan het eind werd besproken wat ze die les hadden geleerd. De inspectie realiseert zich dat door het individuele rooster bovenstaande ook niet altijd realiseerbaar is, maar in enkele lessen was er sprake van gemiste kansen. Daar staat tegenover dat in veel lessen is waargenomen dat leerlingen op een positieve manier bejegend worden, onder andere door het regelmatig uitdelen van complimenten. Er is zonder meer sprake van een goede pedagogische relatie tussen leraren en leerlingen, waarbij respectvol met elkaar wordt omgegaan.

Kwaliteitszorg

De school hanteert een cyclus van diverse kwaliteitszorginstrumenten waarmee zij systematisch de kwaliteit van het onderwijs evalueert. De opbrengsten worden geëvalueerd en verantwoord aan de hand van de landelijke uitstroommonitor praktijkonderwijs. Daarnaast heeft de school goed in beeld hoe de uitstroomresultaten zich hebben ontwikkeld in de periode 1999-2013. Ieder jaar worden de resultaten met het team besproken. Verder is de school zich bewust van toekomstige risico's als het gaat om plaatsing van leerlingen bij ROC-instellingen. Een ander risico betreft de bezuinigingen bij de brancheorganisaties. Op dit moment is nog niet duidelijk welke consequenties dit mogelijk heeft voor leerlingen die een branchecertificaat willen behalen. Momenteel is de school bezig antwoorden te vinden op de geconstateerde risico's.

Middels de ProZo!-enquêtes en functioneringsgesprekken en klassenbezoeken heeft de school zicht op de kwaliteit van het onderwijs en leren. Vorig schooljaar is de ProZo!-enquête uitgezet onder stagebedrijven, dit schooljaar wordt de enquête onder drie andere doelgroepen afgenomen. De ontwikkelagenda laat zien dat er sprake is van een continu proces van evaluatie, bijstelling en schoolontwikkeling. Gerealiseerde kwaliteit wordt vastgelegd in documenten en/of procedures. Uit gesprekken en documenten blijkt dat de school heel planmatig en doelgericht aan de schoolontwikkeling werkt. Hoewel er veel onderwerpen of thema's staan vermeld op de ontwikkelagenda geeft het team aan dat de werkdruk beheersbaar is. Wel is naar de mening van de inspectie het verstandig om een bepaalde prioritering aan te brengen in de hoeveelheid verbeteractiviteiten.

Op basis van bovenstaande zijn de indicatoren 12.1 en 13.2 als goed beoordeeld.